

Boden-ANAN

medlemsblad för

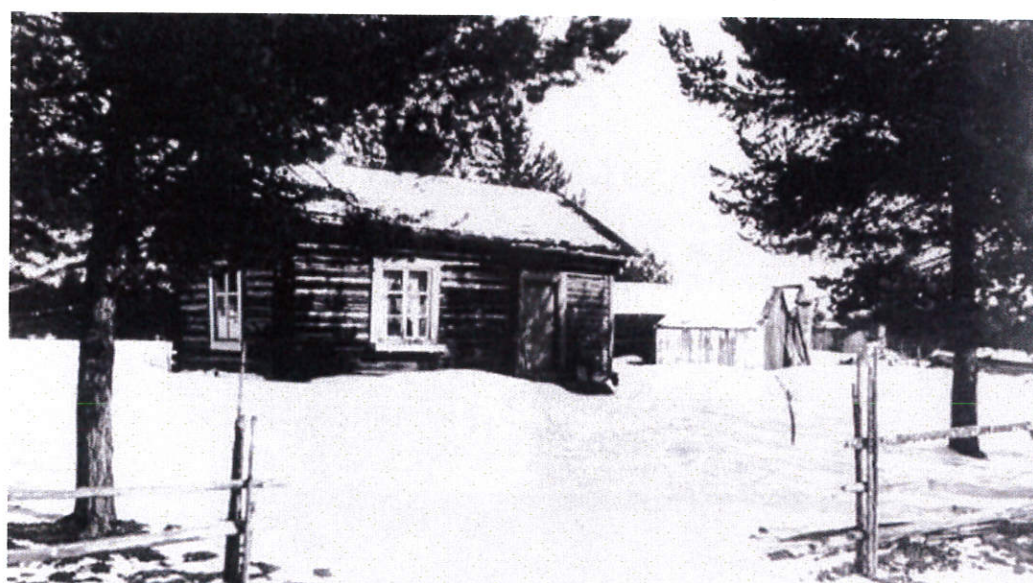
Boden
Överluleå
ForskarFörening

Nr 3

Årgång 20

Augusti 2011

Ruthtorpet i Heden. Se tidningsartikeln på sidan 14 om soldat Lars Gustaf Ruths 87-årsdag!

Lars Gustaf Ruth. Fotots ägare: Inger Hägglund Boden

Innehåll

- s.2 Föreningsinformation, Ordförande har ordet
- s.3 Återställare, Kulturarvsdagen, Kyrkogårdsvandring, Trivselkvällar, Grattis, Besöksstatistik, Thingvallsboken, Dikt
- s.4 Varför krig igen?
- s.8 BÖFF-resan
- s.9 Stämman i Norrköping
- s.10 Blivande jordbrukares möte med gryende fack
- s.11 Medlemsmötet
- s.12 Den friska människans matordning, Klippböckernas upphovsman
- s.13 Antavla för Isak A Jakobsson "LatinJakob"
Ewa Sandberg
- s.14 Lars Tourda 1847-1911, En veteran
- s.15 Nya medlemmar, Adressändringar, Tack, Grattis
- s.16 Fotografier

Styrelse och övriga funktionärer för Boden Överluleå ForskarFörening

*medlem i Sveriges Släktforskarförbund

Föreningens adress: Boden Överluleå ForskarFörening Idrottsgatan 2 D, 961 64 BODEN

Plusgiro: 1 57 58 – 6

Tel till Råbäcksgården: 0921 - 504 13, e-post: boff.boden@spray.se. Hemsida: bodensforskarforening.n.nu

Ordförande	Björn Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se			
Sekreterare	Berit Andersson	Vargvägen 13	961 68	Boden	tel 0921 - 163 58
Kassör	Anne-Britt Brunnström	Salladsvägen 11	961 47	Boden	tel 0921 - 723 28
Ledamot	Lars Berg	Kusön 228	961 98	Boden	tel 0921 - 501 39
Ledamot	Rolf Stenlund	Drottninggatan 34 B	961 76	Boden	tel 0921 - 526 75
Styrelsesuppleanter	Berthill Munkestam	Rubinvägen 16	961 46	Boden	tel 0921 - 654 45
	Niklas Nyström	Kalkkällvägen 14	961 96	Boden	tel 0921 - 644 49
Valberedning	Anna-Maria Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Ingmar Åkerstrand	S Bredåker 57	961 95	Boden	tel 0921 - 47 01 65
	Kåre Andersson	Alträsk 62	961 95	Boden	tel 0921 - 48 11 17
Revisorer	Carl-Lennart Persson	Karetvägen 24	961 42	Boden	tel 0921 - 533 33
	Anna Wedén	Strandplan 21	961 34	Boden	tel 070 - 341 30 31
Revisorsuppleanter	Catharina Källström	Drottninggatan 16 B	961 35	Boden	tel 0921 - 102 63
	Rickard Pålsson	Santasaari 23	953 95	Nikkala	tel 0922 - 230 13
Redaktör för medlemsbladet:	Eila Fredriksson	Nipvägen 18	961 44	Boden	tel 0921 - 653 15
		e-post: eila.fredriksson@egonet.se			
Bildansvarig	Göte Sundberg	Pilotvägen 7	961 39	Boden	tel 0921 - 161 42

MEDLEMSAVGIFT, KODKORT och NYCKEL

Medlemsavgiften för år 2011 är 150 kronor.

Kodkort till ytterdörren och nyckel till kammaren finns att köpa i Råbäcksgården. Kodkort kostar 50 kronor och nyckel 100 kronor. För att köpa dessa fordras att du är medlem i föreningen. Kortet ger tillträde till lokalerna från kl. 07.00 till kl. 21.00 alla dagar i veckan. Nyckeln ger tillträde till kammaren, där vi förvarar våra samlingar.

Ta kontakt med någon i styrelsen om du är intresserad.

ADRESSÄNDRING

Om du ändrat adress, var vänlig meddela föreningen din nya på e-post: boff.boden@spray.se eller tel 0921-653 15. **Vi får inte adressändringar från något register.**

PLANERAD UTGIVNING

Boden-ANAN planeras komma ut:
vecka 41 - manusstopp 2 oktober 2011
vecka 8 - manusstopp 12 februari 2012

Ordförande har ordet

I år vann Luleå den svenska solligan! Därmed lägger vi ännu en vacker sommar på minnet!

Några av fjolårets aktiviteter har efterfrågats på nytt, så under hösten kör vi trivselkvällar på nytt. Se tider och anmälan på sidan 3 i denna tidning!

Den 8 februari 2012 är det 20 år sedan Boden Överluleå ForskarFörening bildades. Detta bör väl föranleda till firande, så därmed får vi använda hösten till att organisera en trevlig 20-årsfest och till detta behövs en kommitté, så känn dig manad att delta i detta arbete!

Under den intensivaste sommartiden har föreningen, genom styrelsen, varit remissinstans angående bygglov av en Eyvind Johnson-skytt på kulturområdet. Skytten står nu på plats, men inte där vi i styrelsen föreslog. Vår principiella inställning är: "Inga reklamskyltar på området, av vad slag det vara må!

Vårt deltagande i projektet "Rakare spår till Norrbottens lokalhistoria" fortsätter mot målet, en gemensam kultur- arvsportal för hela Norrbotten, och läget är nu i fasen Projektansökan, för att få medel till anställning av en ABMF-

samordnare. Avsikten är att genomföra en ny konferens i början av 2012, för redovisning av aktuellt läge, samt få mandat för det fortsatta arbetet!

Även i år lyckades vi med konststycket att genomföra BÖFF-resan i strålände sol! En resa på 50 mil, under totalt 13.05 timmar. Tyvärr så kunde inte våra arrangörsmidhjälpare Börje och Viviann Carlsson vara med på resan, eftersom dagen krockade med en släktträff. Jag och Eila tackar dem för ett gott samarbete!

Årets tema på Kulturarvsdagen den 11 september är "Gröna platser". Vi har fått och även åtagit oss uppdraget att genomföra denna dag. Det gör vi i samarbete med Bodens kommun! Vi vill uppmärksamma bodensarna, och andra hitresta, om vilka unika gröna platser som finns mitt i centrala staden. Det skall vi göra med guidade rundvandringar till parkerna och andra platser, med start och mål vid Råbäcksgården. Målgången avslutas med varm korv och dryck! Varmt välkomna till våra olika aktiviteter!

Jag vill avsluta med att tacka alla som hjälpt till under städ- dagen och alla "öppet hus-dagar"!

Björnvål

Återställare

Om intresse föreligger drar vi igång en ny omgång återställare, när vi har 6 - 8 anmälningar.

Återställaren är till för Dig som kommit av Dig med forskningen. Har Du kört fast? Tycker Du att Du glömt bort hur man går tillväga? Har Du kommit till nya frågeställningar? osv. osv. Då är troligen det här något för Dig. Återställaren är tre gånger tre lektionstimmar, onsdagskvällar 18.30 - 21.00.

Du anmäler Dig till Björn tel. 0921 - 653 15

Kulturarvsdagen

Kulturarvsdagens tema år 2011 är "Gröna platser"

Boden Överluleå ForskarFörening anordnar denna dag, i samarbete med Bodens kommun!

Följ med på vandring genom centrala Bodens gröna platser söndagen den 11 september. Första promenaden kl 11.00 - 13.00 guidar Tage Englund och andra 13.00 - 15.00 Björn Fredriksson! Vi startar vid Råbäcksgården på kulturområdet och kommer tillbaka till samma plats. Under den tiden besöker vi bl.a. kyrkstugeområdet, Kvarnängen med salustation, Utterströmmonumentet, Eyvind Johnson-monumentet, Strandpromenaden, Stadsparken, Centrumtorget och Kyrkgatan. Varm korv och dryck vid målet!

Varmt välkomna!

Kyrkogårdsvandring

Måndag den 12 september kl 17.30 informerar Ulla Wikman om vad en gravsten kan berätta. Vid regn så flyttar vi fram till torsdag den 15 september, samma tid på Lundagårds kyrkogård. Samling vid ingången till gravkapellet! Välkomna till en intressant kväll!

Trivselkvällar

Önskemål har kommit från våra medlemmar om att ha en upprepning av vårens visning av Geline (19/9), SVAR (3/10) och Arkiv Digital (10/10). Måndagar alla gånger kl 18.30 på Råbäcksgården.

BÖFF har inköpt en bokbindningsmaskin och vi visar hur man själv kan använda den för att göra bl.a. släktforskarböcker i A 4-format. Reservera måndagen den 17 oktober kl 18.30 också i Råbäcksgården.

Det har i många år även inkommit önskemål om att visa släktforskarprogrammet HOLGER. Föreningen har köpt in Holger 8 och kommer att visa detta måndagen den 24 oktober. Om ni är intresserade, så ring Björn 0921-653 15 (070-629 53 15) eller Carina 0921-504 13. Välkomna!

Grattis

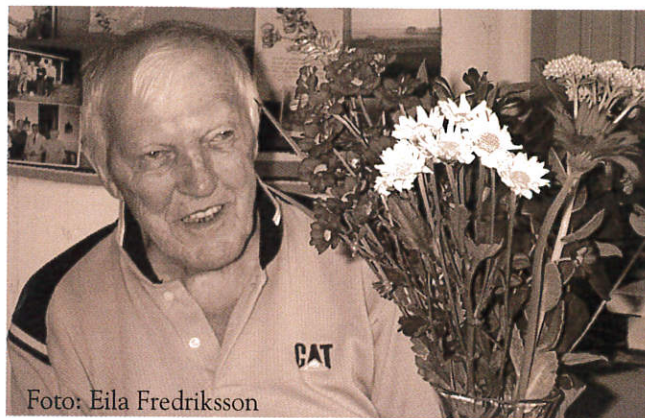

Foto: Eila Fredriksson

Vi gratulerar Arne Westman i Boden som fyllde 90 år den 7 augusti. Han är BÖFF:s femte medlem som har uppnått denna aktningvärda ålder. Ordförande Björn Fredriksson och redaktör Eila Fredriksson uppvaktade honom med blommor från föreningen.

Besöksstatistik

Den 31 juli (Hembygdsgdagen) blev Eivor Pettersson i Boden den 61 000:de besökaren i Råbäcksgården och fick två trisslotter. Hoppas att det blev vinst!

Thingvallsboken

Krönikan om släkten Thingvall finns nu till försäljning. Den är på 248 sidor och kostar 250:- Efternamn som finns med i boken: Bergenstråhle, Bergman, Bodin, Claesson, Dahlström, Enström, Eriksson, Franke, Fredriksson, Gilmore, Hammarström, Johansson, Karlsson, Källström, Lindström, Löfstedt, Nylander, Odefjärd, Ramirez, Salming, Sandberg, Simonsson, Strömbäck, Uddin, Ullander, Wallmark, Widman, Åström, Öberg m.fl.

Orter: Arbrå, Bollnäs, Bromma, Canada, Degerfors, Filipstad, Gammelstad, Gällivare, Haparanda, Huddinge, Jukkasjärvi, Karlstad, Nederkalix, Nederluleå, Piteå stad, Piteå lfs, Råneå, Töre, USA, Örnäset, Överkalix, Överluleå m.fl.

Eila och Björn Fredriksson 0921-653 15
e-post: bjorn.fredriksson@egonet.se

Dikt av Alf Henriksson

ur Aftonkvist 1966

Den blickar aldrig framåt
Som inte kan blicka bakåt,
den sörjer illa för barnbarn
som saknar intresse för farfar,
den vet föga om rummet
som inte har känsla för tiden,
den tänker föga på andra
som blott lever här och nu.

Varför krig igen?

Del 3 av Eilert Gezelius

Vilka hade nu varit med om detta sista krig mot Ryssland. Ett litet persongalleri vet berätta följande.

Erik Nilsson Ahlqvist var son till hemmansägaren Nils Ersson från Robertsfors. Han var född den 3 februari 1766 och utnämndes till korpral 1787. Han blev utnämnd till fanjunkare mitt under detta krig och blev skottskadad av två kulor i ena låret vid striderna om Vasa i Finland. Efter kriget blev han uttagen till officerstjänst och utnämndes till löjtnant 1816. På grund av de sviter han fått från 1808 års krig erhöll han 1827 avsked med kaptens grad.

Carl Gustaf von Ahn var son till fältväbeln vid Västerbottens regemente, Axel von Ahn. Han var född den 28 januari 1781 och inledde sin militära bana som volontär vid Västerbottens regemente. 1808 var han utnämnd till fanjunkare och deltog i striderna vid Vasa den 25 juni, Alavo den 17 augusti, Saarijärvi den 21 augusti och vid Kuhalampi by den 31 augusti 1808. Han tillfångatogs av ryssarna vid striderna i Skellefteå 15 maj 1809. Han blev frisläppt i samband med fredsfördraget i december samma år. Carl Gustaf von Ahn blev avskedad med löjtnants grad 1825 efter 31 tjänsteår.

Carl Knut Amnorin var son till överjägmästare Johan Henrik Amnorin och var född i Finland 1772. Redan som 14 åring var han rustmästare i änke-drottningens livregemente. 1797 var han livdrabant vid hertigen av Södermanlands livdrabantkår. Där genomgick han officersexamen men fick tillstånd till avsked för att bli kornett vid Tavastehus regemente i Finland. Amnorin hade deltagit i åtskilliga stridigheter. Redan 1788 som 16-åring var han kommenderad till skär-gårdsflottan och deltog vid landstigningen vid Braskil Fredrikshamn. 1789 var han kommenderad till ryska gränsen och 1790 deltog han i striderna vid Hirvenkoski, Villikkala, Korhois och Anjala. 1808 deltog han i fälttågen i Finland och slaget vid Ruona den 1 september, vid Salmi 2 september och Oravis den 14:e i samma månad. Senare samma år följde han med fångtransporten från Uleåborg till Stockholm och 1809 skötte han regementskvartermästarsysslan vid överstelöjtnantens bataljon. I maj månad 1809 blev han fängslad under redovisningen vid finska krigskommissariatet i Piteå. Han lyckades fly från fångenskapen med regementets handlingar genom lapplands ödemarker och påträffades sedan vid svenska armén som då stod vid Olofsfors i Nordmaling.

Carl Amnorin var under kriget mot Ryssland 1808-1809 löjtnant vid Västerbottens regemente och tjänstgjorde som regementskvartermästare. Han ålades efter

kriget att återbetala 1 290 riksdaler till Kronan för borttappade avlönings- och fraktnedel. Carl Amnorin gick inte med på konventionen i Kalix utan höll sig undan och lyckades efter en del irrfärder nå fram till Umeå. Vidare öden okända.

Gustaf Adolf Bergenstråhle var son till generalmajoren och chefen för Västerbottens regemente Johan Bergenstråhle. Han var född den 27 december 1789 i Nyland och blev antagen som kadett vid Haapaniemi krigsakademi 1801 och till Karlberg 1803. Han utnämndes till sergeant vid Västerbottens regemente 1806 och tog examen som fänrik vid Karlberg 1808. Samma år deltog han i kriget mot Ryssland och var med vid slaget om Ahokylä den 2 maj där han i egenskap av detacherad befälhavare tog ett ryskt magasin i Jorjoi den 12 juni. Han var även med vid striderna i Toivala samt Idensalmi (Virta bro) den 27 oktober. Han utnämndes till kapten 1818 och var gränsbefälhavare i Haparanda 1821. Han utnämndes till major 1829 samma år han beviljades avsked. Därefter blev han postkommissarie vid Haparandas postkontor fram till sin död 1838.

Johan Adolf Bergenstråhle var född den 13 maj 1756 och son till hovrättsrådet Rudman Bergenstråhle. Han inledde sin militära bana som endast 10-årig kadett vid Svea artilleriregemente. 1769 utnämndes han till furir och 1773 till sergeant vid änkedrottningens regemente. 1790 var han överste och chef för Nylandsbrigaden. Den 6 december 1805 blev han chef för Västerbottens regemente. Johan Bergenstråhles meritlista är lång. Endast de viktigaste punkterna redovisas här. 1788, endast 22 år gammal deltog han i kriget mot Ryssland. Han ingick då i första bataljonen vid Nylands regemente som vid slaget i Summa lät ryssarna vidkännas betydande förluster. Han var med i alla försök som gjordes för att inta Fredrikshamns fästning, vid ett av dessa tillfällen lyckades han med sina mannar rädda två tolvpundskanoner för att hamna i fiendens händer. 1790 i mars månad marscherade han som chef för Nylands regemente till Karelen. Där tog han befälet över alla där varande trupper intill dess Fabian Wrede anlände. Han fick då order att med hela sin fördelning marschera till Savolaks, ett uppdrag som krävde sina mannar då man var i akut brist på proviant och hästar. Framkommen till Savolaks fick han en ny order att marschera till Valtola där han blev kvar till freden samma år.

1808 var han chef för Norra fördelningen under striderna om Vasa där han sårades den 25 juni och blev tillfångatagen. Under fångenskapen var han i Novgorod och kom därifrån den 25 november 1809.

Carl Samuel Berghmark var son till brukspatronen Johan Henrik Berghmark och föddes den 3 juli 1785 i Värmland. 1806 var han vice lantmätare i Västerbotten och två år senare hade han bestämt sig för att bli militär. 1808 blir han utnämnd till extra sergeant vid Västerbottens regemente. Samma år är han kommanderad till överstelöjtnantens bataljon som då finns i Finland. Han deltar i slaget om Vasa, Alavo, Virdois, Ruona, Salmi, Ylistaro, Oravis och Kuhalampi. Den 15 maj 1809 blir han tillfångatagen vid strider utanför Skellefteå och först till Uglitz i Ryssland varifrån han släpps den 7 februari och kommer hem.

Johan Petter af Bjerkén var född den 4 maj 1773 i Uppland. Sin militära bana inledde han som volontär vid Savolax regemente 1785, blev senare både fänrik och löjtnant vid Kajona bataljon. Han deltog i kriget 1808-1809 och fick där guldmedalj för tapperhet i fält. Under krigets första år var han med vid slagen om Pulkila, Kärämäki och Koivisto. Den 4 juli 1809 var han med vid striderna om Hörnefors och 12 augusti vid striderna om Umeå, då som brigadadjutant hos överste Edelstam.

Pehr Anders Blom var född den 21 december 1791 i Karlskrona. 1806 var han kadett vid krigsakademien på Karlberg. 1809 var han kommenderad till tjänstgöring vid Svea artilleriregemente under högste chefen Sandels befäl. Han deltog i flera strider i Finland men även vid striderna om Hörnefors och Umeå 1809.

Johan Gustaf Borin föddes den 19 mars 1763 i Jämtland. Han prästvigdes 1792 blev bataljonspredikant 1796 och senare bataljonspräst vid Västerbottens regemente 1801. 1808 blev han utnämnd till brigadpräst vid den svenska brigaden i Finland. Han deltog i kriget 1808 och följde med armén vid slagen om Vasa, Alavo, Virdois, Ruona och Aravais. Ensam skötte han de prästerliga göromålen vid hela den svenska brigaden. På fältmarskalks Klingspors order gjorde han en expedition från Nya Karleby till Umeå för att hämta 130 man, fyra kanoner och all upptänklig proviant som gick att få fram från Umeå. Han ordnade fram två fartyg som under hans befäl överfördes till Nya Karleby och ingick som förstärkning i Klingspors trupper.

E G Boye var född 1768 och var redan vid 14 års ålder sergeant vid Östgöta kavalleri. 1789 hade han stigit i graderna och var då kapten vid Sandelska jägarcorpsen. 1808 var Boye bataljonschef vid Jönköpings lantvärn. Samma år blev han utkommenderad till kriget mot ryssarna och var stationerad i den västra armén fram till krigets slut. Han flyttade efter det till Åland där han avled 1820.

Magnus Mauritz Broberg var son till ryttmästaren Johan Fredrik Broberg och föddes den 7 april 1776. Han blev vad man på dåtiden kallade "minderårig

sergeant" vid Tavastehus regemente 1782, han var då endast sex år gammal!

Den 6 maj 1808 blev han tillfångatagen vid Sveaborg och vägrade att avlägga trohetsed till den ryske kejsaren. Han skickades då som krigsfånge till Vologda varifrån han återkom i december året efter.

Elias Bröms inskrevs som volontär vid Råneå kompani den 10 oktober 1798. Han deltog fullt ut i kriget mot Ryssland 1808-1809, ofta som krypskytt eftersom han fått den utbildningen vid rote 111 i Persön. 1810 begärde han och beviljades avsked med underofficers fullmakt.

Hess Per Niklas von Christernin föddes i Stockholm 1786. 1808 var han stationerad vid Ålands lantvärn. Den 20 juni samma år fick han order om att utgå med ett brev till ryske fältmarskalken Buxhövden i Åbo. Vid hemkomsten till Åland fick han befälet över en sammandragen bataljon med skarpskyttar. Den 19 september beordrades han att ta befälet över ett kompani ur Upplands vargeringsbataljon och med dem deltog han i striderna vid Helsingfors.

Gustaf Vasilius Clementeoff var född den 26 augusti 1769 i Uleåborg. Han hade en lång militär karriär som 1819 kröntes med guldmedalj för tapperhet i fält. Han deltog i bägge krigen mot Ryssland i Finland. Han var med vid slagen om Pulkila, Idensalmi, Kuopio, Jorjoi, Degernäs och Skellefteå. Han utmärkte sig särskilt vid striderna om Taipale den 10 maj 1808 och vid Kuopio samma år.

Magnus Fredrik Clementeoff var yngre bror till nyssnämnde Gustaf Vasilius. 1809 var han regementskvartermästare vid Österbottens fältbataljon. Magnus Fredrik deltog i 1808-1809 års krig fullt ut.

Johan Wilhelm Collan var född i finska Piekämäki den 6 april 1780. Han utnämndes till fältväbel 1808 och bara några månader senare till fänrik. Han deltog med flera utmärkelser i 1808-1809 års krig. Slaget om Leppävirta, Toivala, Revolax, Kauhava, Lappo och Alavo var några av dessa. Vid det sistnämnda skadades han svårt i vänstra låret.

Han deltog i striderna om Virta bro både 27 oktober och den 11 november samt vid 1809 års strider i Södermjöle och Hörnefors i Västerbotten.

Carl Emil Cronhielm föddes i Uppland den 11 september 1785. Han var kadett på Karlberg 1800 och fick sin examen fem år senare. Han kom därefter som stabsfänrik till Västerbottens regemente den 8 oktober 1805. Han deltog i 1808-1809 års krig och var bland annat med vid striderna om Vasa där han skadades och tillfångatogs av ryssarna. Ryssarna förde honom till Kostroma varifrån han aldrig återvände. Troligen avled han av sina skador i fångenskapen.

Gustaf Daniel Dahlberg föddes i Piteå den 20 maj 1773. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1794. När kriget startade 1808 var han sergeant vid uppsatta Västerbottens lantvärnsbataljon i Finland. Han deltog i kriget mot Ryssland under bägge åren och var med tillbaka oskadd.

Gustaf Wilhelm af Donner var född 1763 i Greifswald. Han deltog i 1808-1809 års krig som kompanichef vid Västerbottens regemente. Han var den som på Sävars kyrktrappa blev utsedd att få utdela medaljen för tapperhet i fält till änkan efter korpralen Serenius som stupat i Finland. Själv hade han deltagit vid striderna om Vasa den 25 juni 1809 och blev där tillfångatagen av ryssarna, som förde honom till Kostroma varifrån han frisläpptes och kom hem till Sverige strax före jul samma år.

Zackarias Edenquist var född utanför Umeå den 12 oktober 1762. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1779 och utnämnd till fänrik 1801. Han erhöll guldmedalj för tapperhet i fält under det förra kriget mot ryssarna i Finland. 1808 var det dags igen att gå ut i krig där han blev sårad vid slaget om Pulkila och sändes hem. Han fick avsked med majors grad 1816.

Gustaf Zackarias Enesköld föddes den 6 maj 1783 i Umeå. Han blev volontär vid Västerbottens regemente och utnämndes som 18 åring till sergeant 1801. Han klarade officersexamen samma år men blev trots det inte fänrik förrän 1808 och kommenderad till Finland i kriget mot Ryssland. Efter striderna vid Pulkila och Kennoniemi till delades han guldmedalj för tapperhet i fält.

Carl Gustav von Essen föddes i Österbotten den 13 januari 1792. Han var först volontär vid Österbottens regemente för att därefter bli förare vid Kajana bataljon. Trots att han bara var 16 år gick han med i kriget 1808-1809 mot Ryssland.

Gustaf Erik Fack var född i Kyrklätts socken i Finland den 6 oktober 1783. Han blev volontär vid Adlercreutz regemente 1803, sergeant 1804 och fanjunkare 1807. När kriget bröt ut 1808 var han kommenderad till garnisonstjänst vid Sveaborg. Han deltog i belägringen där och blev tillfångatagen den 3 maj samma år. Den 29 juli samma år fanns han vid armén på Åland där han redan månaden efter avgick ur den finska armén och tog sig till Sverige. Den 29 mars 1811 blev han tillfångatagen vid konventionen i Kalix och kommenderad till tjänstgöring vid Pommerska nationalmilisen under kriget mot England. Den 3 juli blir han tillfångatagen igen, nu i Stralsund vid den franska invasionen.

Daniel Wilhelm von Fielandt var född den 20 september 1779 på Innala i Savolax. Han blev volontär vid Savolax infanteriregemente 1791 och kadett vid krigsskolan i Hapaniemi samma år. Han blev löjtnant vid Karelska jägarkåren 1804.

1808 blev han beordrad att biträda landshövdingen i Kuopio län. Enligt en överenskommelse mellan general Sandels och ryske överbefälhavaren blev han kvarlämnad som sjuk i Idensalmi mot försäkran att få återvända till den svenska hären när han tillfrisknat. Men det struntade ryssarna i och han togs som krigsfånge och fördes till Ryssland varifrån han frisläpptes först den 3 januari 1810.

Carl Fredrik Wilhelm Georgii föddes i Stockholm 18 november 1783. Han kom till Västerbottens regemente på extra stat 1806 och tar officersexamen 1806. Han deltog i 1808-1809 års krig mot Ryssland och utmärkte sig så väl vid striderna om Kelloniemi den 1 juli 1808 att han tilldelades guldmedaljen för tapperhet i fält. Han tillfångatogs vid Skellefteå-kapitulationen 15 maj 1809 och hölls som krigsfånge i Jaroslaw fram till december samma år.

Adam Gabriel Gyllengahm föddes den 29 januari 1784. Han blev volontär redan vid nio års ålder vid Västerbottens regemente. Redan som 12-åring antas han som kadett vid Karlberg och återkommer som fänrik till regementet 1800, bara 16 år gammal. 1808 i mars månad följde han regementets andra bataljon till Jämtland för att möta det danska hotet västerifrån. När det uteblev kommenderades han med Norra fördelningen som gick via Vasa i Finland till striderna vid Alavo och Salmi.

Nathanael Hamrin föddes den 3 mars 1775. Han kom som, volontär till Västerbottens regemente 1795 där han blev stabsfänrik året efter och fänrik 1806. Han utmärkte sig särskilt vid striderna i Vasa den 25 juni 1808 där han träffades av en kanonkula i bröstet och slogs medvetlös. Men han återkom till sans igen och återtog befälet och kunde trots sina skador fullfölja tjänsten. Vid striderna i Oravais var Hamrén brigadadjutant och omtalas även där för sitt stora mod intill han stupade för en kula.

Carl August von Hedenberg var född i Stockholm 29 juni 1784. Han blev kadett vid Karlberg som 13-åring och var klar med sin officersexamen 1801 bara 17 år gammal. Samma år blir han utnämnd till fänrik vid Livregementets värvade infanteribataljon som senare blir benämnt Finska gardet. 1808-1809 deltog han i kriget mot Ryssland. Han var med vid striderna i Lakolax den 17 september och vid Järvenperä den 29 i samma månad. 1809 i januari deltog han vis de mindre striderna i Kumlinge och Eklinge. Han var även med på von Döbelns reträtt från Åland till Grisslehamn när de gick över havsisen.

Zacharias Hedenqvist föddes i Västerbotten 1768. Han gick en lång militär karriär till mötes. Som 11-åring var han volontär för att bli rustmästare 1785. Furirgraden erhöll han 1788 och blev bataljonsadjutant 1789. Sin löjtnantsgrad fick han inte förrän 1809 mitt under brinnande krig. Han deltog fullt i tvåårskriget mot Ryssland på finsk botten.

Johan Samuel Hedström föddes i Överkalix 15 juli 1771. 1790 var han fältväbel vid Kajana bataljon för att fem år senare få transport till Västerbottens regemente som fänrik. Han blev stabsfänrik samma år och klarade sin officersexamen 1796. 1808 utnämndes han till löjtnant och kommenderades ut i kriget mot Ryssland. Han deltog i den hårda striden vid Virta bro och erhöll guldmedalj för tapperhet i fält.

Hans Hindrick Hoffstedt föddes i Östergötland 15 juni 1768. Han kom som stabsfänrik till Västerbottens regemente 1789 och blev utnämnd till löjtnant tio år senare. 1808 kommenderades han ut till kriget mot Ryssland och var bland annat med vid striderna i Uttismalm och Liikala. Han dog den 19 juli 1808 efter sviter från de skador han ådrog sig i striden om Vasa. Han är en av få svenska officerare som fått nåden att bära hederstecknet av en coupée i franskt ordensband för sina krigsinsatser.

Josef Hoffstedt föddes i Västgötadal 11 mars 1769, han var yngre bror till nyssnämnde Hans Hindrick. 1792 kom han till Västerbottens regemente som fänrik och blir löjtnant 1806. I maj månad 1808 blev Josef Hoffstedt befälhavare över 100 man för att under överste Edelstam inta ett ryskt förrådsområde. Operationen lyckades och hela den ryska truppen med befäl stupade eller togs som krigsfångar. Han deltog även vid striderna om Pulkila där bataljonschefen major Schildt och överstelöjtnant Lagerborg blev sårade. Det innebar att Hoffstedt kommenderades till befälhavare. Han deltog i striderna om Kalloniemi och som bataljonschef ledde han striden vid Kuopio. Enligt en bevarad skrivelse från den 15 januari 1809 blev han av major Schildt beordrad att vara regementskvartermästare.

Carl Ludwig von Hohenhausen föddes på fästningen Sveaborg den 2 oktober 1787. Han inledde sin militära bana som överstyrman vid arméflottans finska eskader innan han antogs som kadett till krigsakademien. Han blev fänrik vid Finska gardet 1803 och löjtnant 1808. Han deltog i 1808-1809 års krig som stabsadjutant hos Hertingen av Sörmland.

Jonas Hollstén föddes i Jokkmokk 20 januari 1771. Han blev volontär vid Västerbottens regemente 1788 för att bli löjtnant 1796. 1808-1809 deltog han i kriget mot Ryssland på finsk botten och var med vid striderna om Uttismalm och Liikala. Han deltog även vid

striderna om Vasa den 25 juni där han sårades och blev tillfångatagen. Under sin tid som krigsfånge var han placerad under svåra förhållanden i Novgorod.

Henrik Adolph Humble föddes i Pyhäjoki Österbotten 19 november 1763. Han var löjtnant vid de Karelska dragonerna när kriget utbröt 1808. Vid slaget om Alavo belönades Humble med guldmedaljen för tapperhet i fält. När kriget var slut blev han kapten på Dalregementet för att senare även bli chef för Bygdeå kompani.

Nils Petter Andersson Jägare skrevs in som soldat den 18 oktober 1802 i samband med att hans far Anders Andersson Jägare föll för åldersstrecktet efter 45 tjänsteår. Han blev aldrig mer än korpral, en utnämning han fick efter 18 tjänsteår. Han deltog i 1808-1809 års krig där han bland annat sårades vid Virta bro och skickades hem till Sverige.

Wilhelm Mauritz Klingspor föddes den 7 december 1747 på Fluxerum i Kalmar län. Sin militära bana inledde han som volontär vid Jönköpings regemente bara åtta år gammal. I unga år hamnade han i fransk krigstjänst innan han återkom till Sverige och placerades som major vid Jämtlands regemente. Till västerbottens regemente kom han som överstelöjtnant 1775 bara 28 år gammal. Han blev överste och regementschef 1779, en av de yngsta chefer Västerbottens regemente någonsin haft, bara 35 år.

1808 när kriget mot Ryssland bröt ut blev han utnämnd till fältmarskalk. Hans senare öden från bland annat kriget 1808-1809 är väl kända. Klingspor skrev i ett brev till generalintendenten Adolf Schenberg där han beklagar sig stort för att han under nämnda krig tvingas uppehålla en för honom alldeles för låg tjänst.

I Klingspors meritlista finns en hel del kritik mot hans ledarskap under kriget. Där står följande. Klingspor har inte visat sig vara vuxen denna befattning och saknar tillräcklig beslutsamhet, viljekraft och tillförsikt. Särskilt hård kritik riktades mot att han vintern 1808 lät huvudarmén utrymma hela södra och mellersta Finland och retirera ända till Uleåborg. Han anses också främst bära skulden till krigets olyckliga utgång för Sveriges del. Det fick förstås konsekvenser för Klingspor. Han fick avsked från överståthållarämbetet och militärtjänsten 1810.

Lars Jacob von Knorring föddes i Dalarna 9 juli 1769. Han blev volontär vid Dalregementet och utnämnd till fänrik redan 1775. Han kom till Västerbottens regemente som major 1796 och överste-löjtnant 1808. När kriget bröt ut 1808 kommenderades von Knorring till huvudarmén. Vid striderna om Vasa den 25 juni 1808 blev han sårad av en muskötskula i huvudet och tillfångatogs. Under den ryska fången-skapen hölls han i Romanoff fram till slutet av 1809.

Fortsättning följer i annat nr

Foto: Carl-Lennart Persson

BÖFF-resan till Västerbotten 2011-08-13

På morgonen den 13 augusti sökte sig 52 förväntansfulla släktforskare till kundparkeringen vid Restaurang Norrigården. Morgonen bjöd på ett strålende sensommarväder med klarblå himmel. Strax före klockan 8 steg vid ombord på bussen som skulle ta oss ner till Västerbotten. Kl 08.00 påbörjades resan som första stopp skulle ha Arnemark.

Under resan till Arnemark informerade vår ordförande/reseledare Björn Fredriksson om vad som ska hända under hösten i Råbäcksgården. De välbesökta informationskvällarna med de olika Internetprogrammen som finns, ska upprepas. En trivselkväll kommer att genomföras där vi ska få lära oss att använda den bokbinderiutrustning som införskaffats till föreningen.

Två studiecirkel startar under hösten, en på dagtid och en på kvällstid, vidare om behov finns, genomförs återställare.

Innan vi kom fram till Arnemark kåserade Björn om en indelt soldat vid namn Nöjd. Han hade bott i ett soldattorp i Arnemark.

I samma soldattorp, visserligen utbyggt, bor numera keramikern Tora Ceder med familj och det var dit vi skulle.

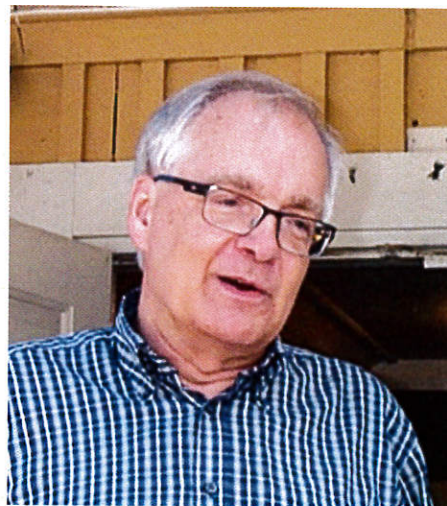
Tage och Tora Ceder. Foto: Eila Fredriksson

Vid framkomsten möttes vi av Tora och hennes make Tage. Vi fick se deras museum och Toras verkstad och affär, där hon säljer sina alster. Under pausen drack vi medhavt kaffe med bröd.

Vid 10-tiden fortsatte resan mot Skellefteå. Under resan kåserade Björn om den fyr som står nära vägen i Jävre. Fyrens upphovsman är Verner von Heidenstams far Nils Gustaf.

Eila Fredriksson och Margoth Nordström sålde ett lotteri som vi senare skulle genomföra dragning på.

Framme i Skellefteå utspisades vi på värdshuset Nordanå. Vi fick en mycket god lunch.

Ulf Lundström. Foto: Eila Fredriksson

Efter lunchen tog vår guide Ulf Lundström över och vi genomförde en mycket intressant promenad bland gamla byggnader i Nordanåområdet. Ulf berättade vad dessa byggnader hade använts till.

Promenaden fortsatte förbi en stenbro upp mot Bondstan. Bondstan är ett område i Skellefteå som består av kyrkstugor (både en- och tvåvåningar) och som är i naturfärg. Ulf kåserade om hur folket levde i dessa kyrkstugor.

Vandringen fortsatte och slutade vid Skellefteå landsförsamlings gamla stenkyrka. Alla deltagarna var imponerade av de kunskaper om området som Ulf hade. Björn tackade Ulf och vi steg därefter upp i bussen och vår resa fortsatte till Stenfors gård som ligger cirka två mil söder om Lövånger efter E 4.

Stenfors gård är en försöksgård som kom till på initiativ av Maud Olofsson. Där finns en trädgård, en äppelodling, ett hus med loppmarknad, café och matservering. Det var trivsamt att vandra runt där i den varma eftermiddagssolen.

Under resan mellan Skellefteå och Stenfors gård genomfördes dragning på lotteriet och vinnarna blev; Sune Nordin (två vinster), Ingrid Andersson, Margareta Wikström, Berit Åslund, Gudrun Baudin-

Rodling, Ulla Gustafsson, Kerstin Andersson och Göte Åslund.

Eftermiddagen började gå mot sitt slut när återresan mot Boden startade. På vägen tillbaka hem stannade bussen i Lövånger, där vi åt middag i matsalen på kyrkbyn.

Under hemresan visades gamla kortfilmer från svunna tider. En del tog tillfälle att ta sig en tupplur.

Strax före 21 närmade vi oss Boden och Björn och Eila avtackades av Ingmar Åkerstrand för en mycket bra genomförd resa.

Björn avslutade med att han ville ha förslag på var resan nästa gång ska gå.

Det var 52 mycket nöjda, mätta resenärer som steg av bussen ca 21.00 vid Norrigården.

Stig Gustafsson

Stämman i Norrköping

Undertecknade tog solen med sig och åkte till riksstämman i Norrköping. En vacker stad med ca 130 000 invånare, 6 000 studenter på Campusområdet. "Strömmen" har en fallhöjd på 18 m i centrum, med många vackra forsar och fall.

Släktforskardagarna hölls i Louis De Geer konsert & kongresshall.

Fredag var Björn på ordförandekonferensen där verksamhetsberättelsen för 2010 redovisades. Ekonomin har förbättrats med glädjande 1,5 miljoner. Detta främst genom försäljningen av CD-skivan "Sveriges Dödbok 1901 - 2009". Gravstensinventeringen har under år 2010 påbörjat digitaliseringen av alla underlag som förbundet arkiverat. Under året har 90 personer deltagit i studieledarutbildning.

Fredag var Eila på redaktörskonferensen, som leddes av Anna Lövgren och Anna-Lena Andersson. Jan Nilsson "Fotojanne" utbildade deltagarna i fototeknik. Anna-Lena Hultman avslutade denna konferens med vädjan om frivillig hjälp med slutförandet av projektet NÅD, "Namn åt de döda" samt gravstensinventeringen.

Efter lunch kunde man välja bland sex konferenser.

Vi var på Kulturarvet - landskapsportalen växer fram - ska vi med? Upphovsrätt - vad gäller egentligen? Sista delen av dagen hade temat DNA - framtidens genealogi? Eva Daskalaki föreläste om genetiska profiler "Är Magnus son till Birger Jarl?" och Olof Cronberg om DNA som möjlighet i släktforskningen.

Stämman invigdes med att Hemvärnets musikkår spelade under ledning av dirigent Björn Sunnerstam. Landshövding Elisabeth Nilsson höll ett anförande om sitt län Östergötland och förklarade riksstämman invigd. Kommunalrådets ordförande i Norrköping, Li Teske med rötterna i Kalix, valdes till stämmans ordförande, och Erland Ringborg till vice. Av de sju förbundsmotionerna var det bara motion 5 som avvek från våra beslut från medlemsmötet.

Av ca 75 000 medlemmar, 167 föreningar, var 86 representerade på stämman.

Stämman avslutades med förbundets 25-års jubileumsbankett i Värme kyrkan där SSf ordf Barbro Stålheim delade ut priser till eldsjälarna inom släktforskningen.

Ett stort tack till arrangörerna för årets riksstämman!

Björn och Eila Fredriksson

Blivande jordbrukares möte med gryende fack (föreningar)

Rodrik Larsson i Bovallen, Edefors socken i Lule älvdal, har berättat om tidiga fackföreningar. Han var själv bondson och skulle från våren 1931 tillsammans med sin fru Stens bli självägande bonde i Bovallen.

Dom bildade ju LS (Lokala samorganisationen, d v s syndikalisterna) i slutet av första världskriget. Spikberg LS var en mycket aktiv fackorganisation. Det var väl dom som orsakade flottningsstrejken 1920 i Lule älv. Jag var ju inte intresserad av fackföreningar. Jag minns bara, att sommaren 1920 var det ingen flottning i Lule älv. Då var det strejk. Dom var ju väldigt aktiva, LS-arna. En del tyckte ju inte om dom. Vintern 1921 kunde man ju inte köra fram mer timmer. Det var då vi for till Kalix. Sommaren 1920 flottade vi ved åt Nordinarna på Åminne, dom regera ju där då. Det var jag och Viktor Augustsén samt bröderna Johan och Bror Öhman (som bott i Harads). Öhmans kom från Bredåker.

Man hörde inte om nån annan fackförening då. Så börja dom ju bilda Skogs- och Flott. Åren 1928 - 1931 högg jag timmer åt "Stöivän" (Styf) i Forsträsk, min svärfar Johannes Larsson Styf. Redan 1929 var dom på mej, det var nog Edefors LS, där Forsträskpojarna, Green och Norrsandspojarna var med. Men jag gick inte med. Det fick jag mycket skällning för. Forsträskpojarna var ju med – Stens kusiner Leonard och Emil Enberg. Stöivän var inte heller organiserad. Jag flyttade ju därifrån 1931.

I kyrkbyn Harads fanns ju en LS. Dom började prissätta, och man skulle inte få arbete om man inte var med. Dom var ju väldigt aktiva, dom där LS-arna. Herbert Hansén var ju tvungen gå med. Han var gift med min syster Jenny, och hon sa: "No hä män allti hört att LS-an jera världns värsta folk! O no jer do LS-ar!" (Nog har man alltid hört att LS-arna är världens värsta folk! Å nu är du LS-are!)

Hösten 1931 fick jag brev från Edefors LS, Isak Johansson sekreterare, att dom bestämt vilka som skulle hugga åt mej. Det var Isak Johansson och August Lind från Bastuvallen (vid Forsträsket). Och det gjorde detsamma; dom var ju väldigt riktiga (=duktiga) huggare. Stöivän låg ju sjuk (han dog den 10 mars 1932) och svärmor Forsträsk-Brita ville ha mej som körare. Det var Stöiväns häst. Arbetet räckte ju bara 7 – 8 veckor. Jag hade ju två riktiga huggare, och jag körde som en däre. Jag hade en riktig häst. Jag bodde på Bastuvallen medan jag körde den där stämplingen. Den låg mellan Notsel och Bastuvallen, så vi körde ner virket på Flarkån nedanför Notsselforsen. Enar Lind, son åt Båstavål-Johan (Bastu-

vall-Johan) sa en gång när jag kom med lasset: "Herre Gud! He är ju som ett lokomotiv!"

Nu bodde jag i Västra Bovallen. Svanö AB hade sommarhugget virke ovanför landsvägen där. Då skulle man inte få ta på sej jobb om man inte var organiserad. Gideon Nilsson bodde i närheten och var drivande i att bilda fackförening. Det blev Skogs- och Flottningsarbetarförbundet i Harads (jag tror inte föreningen blev så långlivad). Jag var med, och Gideon ville ha mej i styrelsen, men jag ville inte.

I LS-föreningen i Harads var Bernhard Boström och Axel Engström drivande. Axel Larsson i Södra Harads var också med. Det sades, att LS-arna gick och prissatte, och sen tog dom själva bästa skiftena.

RLF bildas

Men bönderna bildade RLF, deras fackliga organisation. Då fanns Skogs- och Flottningsarbetarförbundet, och vi i RLF skulle inte få vara med och förhandla. Så det blev strejk. Det var väl egentligen vi som strejka för att få förhandlingsrätt. Skogs- och Flott var inte alls solidariska, dom högg och körde fritt. Jag var med till Luleå och förhandlade med förvaltare Wallmark på Svanö AB på andra sidan (min fru Stens hade varit piga hos Alarik Wallmark och hans fru i Harads). Wallmark var spydig åt mej efteråt. Vi fick i alla fall förhandlingsrätt. Skogs- och Flott hade Winroth som förhandlare, och han aktade visst inte oss i RLF så högt. Jag gillade ju inte alls det där bråket.

Vi som tagit på oss körning före strejken, vi fick ju lite strejkunderstöd. Sven Andersson i Östra Bovallen gick med för att få understöd. Men så fort strejken slutade så gick han ur.

— — — — —

Rodrik Larsson fortsatte sedan att vara verksam inom RLF under lång tid. Förhållandet till förvaltaren på Svanö verkade vara gott i fortsättningen. Det sades, att Rodrik och hans bror John Larsson i Östra Bovallen brukade vara dom första att få timmerkörning därför att dom var så duktiga. Stens och Rodrik byggde nytt hus bredvid det gamla år 1934. Gideon Nilsson, som hjälpt till med sågningen av virket till huset 1932, blev den förste att jämte hustrun Viola hyra in sig på övre botten av det nya huset. Dagslönen på den tiden var sex eller sju kronor.

Arnold Lagerfjärd

BÖFF:s medlemsmöte torsdagen den 19 maj 2011

En försommarkväll kl 18.30 och med regnet hängande i luften, samlades 31 medlemmar på Almska skolan. Vem kunde då ana att sommaren skulle bli den soligaste och varmaste sedan många, många år tillbaka. "Det finns en plats på jorden där solen aldrig ler..." Den ramsan måste omskrivas med det snaraste. Att solen visat sig så ofta från sin bästa sida, kan väl ändå inte bero på att de flesta soldaterna har lämnat oss.

Verksamheter som togs upp var den årliga städdagen av forskarlokalen, där gardinerna plockas ner och tvättas och hela lokalen skall bli fri från damm och smuts. Fönsterputsningen lämnades även i år ut till proffs.

Öppet Hus och loppmarknad är ett populärt inslag bland de övriga festligheterna på hembygdsområdet. Kassaförstärkning till föreningen är inte helt fel. I forskarlokalen sker samtidigt försäljning av CD-skivor, böcker och intresserade besökare får svar på sina frågor kring släktforskning.

Ordförande läste upp årets motioner till Riksstämman i Norrköping. Mötet beslutade att:

Motion 1 bifalles, motion 2 avslås, motion 3 bifalles, motion 4 avslås, motion 5 avslås, motion 6 bejakas, men att förbundet säljer skivorna, motion 7 utse ett IT-råd. Färdigt senast 2011-2012, samt revideras varje år därefter.

Mötet beslutade om årets medlemsresa, som bestämdes skulle gå söderut. Lunchen skulle bli i Nordanå, vändpunkt Stenfors gård och middag i Lövvånger. Äventyret startar kl 08.00 och beräknas avslutad kl 21.00.

Oj, vad en gravsten kan berätta mycket. Detta kan Ulla Wikman berätta om. Kyrkogårdsvandringen vid kyrkan, som leddes av Ulla Wikman i höstas, blev en succé. Finns det intresse, så ställer hon upp även i år, men då är det Lundagårds kyrkogård som besöks.

Den 26-28 augusti är det Riksstämman i Norrköping. Eila och Björn Fredriksson utsågs som BÖFF:s representanter.

Det skulle vara trevligt med en trivselkväll för medlemmarna och samtidigt få lära sig "Hur bokbindningsmaskinen" fungerar.

Då Eyvind Johnson-gården inte kommer att flyttas från Svartbjörnsbyn, ska en skylt sättas upp på Hembygdsområdet. Diskussioner om var skylten ska placeras pågår av berörda intressenter som finns inom området.

Rune Adolfsson.

Foto: Eila Fredriksson

Efter mötesförhandlingarna och ett underbart gott fika, fick vi i 45 minuter fångas av Rune Adolfssons berättelse, från sina möten med emigranter i Canada och Sydamerika.

Intresset hade sin början redan 1947, då hustrun Gudrun redan som 6-årig tös, fick fint besök från Canada. De hade med sig en flicka i 10-årsåldern, som hade en mycket fin klänning. Detta minne var upprinnelsen till att i vuxen ålder, resa till Canada för att söka efter flera släktingar.

De träffade på flera personer som hade anknytning till släktens avkommor. Det kan man kalla tur, eller kanske var det manne "skicklighet"?

Resan gav mersmak och 1999 gick resan till Indonesien. En afton då de satt på en bar och tittade ut över havet, såg de ett skepp och där antalet segel var 20 stycken. Alltså "en fullriggare på den vita oceanen". Det var då de tog beslutet att resa i Evert Taubes fotspår.

Reseintresset fortsatte och i november 2001 åkte Gudrun och Rune till Argentina och Buenos Aires. Utflykten till Maradonaarenan var en av många höjdpunkter. Därefter blev resmålet Pampas samt Samborombon. Tyvärr fick de inte träffa Carmencita! Hon var tyvärr inte kvar i livet, men väl hennes dotter, 82 år gammal. Hon berättade att hon aldrig någonsin sett sin mamma dansa tango.

2007 var det dags för den storslagna Kinesiska Muren. Tänk att denna kända mur gjorde Evert Taube till "Världens första rappare"

Med hjälp av Runes intressanta berättelse och vår egen fantasi tog han med oss till ovan nämnda platser. Som avslutning fick Rune rungande applåder och boken "Boden från station till garnison."

Den friska människans matordning

En sund och tillräcklig föda utan överdrifter såväl beträffande mängd som beståndsdelarnas alltför läckra tillagning är ett mycket viktigt villkor för hälsans bevarande. En betydelsefull hygienisk regel såväl för barn som för vuxna är, att måltiderna äga rum på bestämda tider, och att man ej mellan måltiderna förtär sötsaker och dylikt, som förtär aptiten för den verkligt nyttiga och närande födan. Måltiden bör intagas i lugn och ro, ju långsammare dess bättre. Maten skall tuggas omsorgsfullt och väl blandas med saliven, som har betydelse för matsmältningen. Tuggning av vårt utmärkta hårda bröd stärker tänderna.

Genom kokning och stekning av födan undvika vi de levande sjukdomsfrön, som ej sällan finnas i densamma. Nekas kan emellertid ej, att genom upphettning vitaminerna lätt förstöras. Det är därför av vikt att förtära åtminstone vissa födoämnen i färskt tillstånd. Kan man erhålla kontrollerad mjölk från kända ladugårdar, där tuberkulos ej förekommer, är det bra, att den förtäres färsk, i annat fall bör man undvika faran för tuberkulös smitta genom en kort uppkokning eller uppvärmning till 80 grader C., s.k. pastörisering. Härigenom undviks också faran för att överföra vissa andra smittosjukdomar med mjölken (nervfeber, scharlakansfeber, diarré, difteri).

Allt fläsk bör undersökas på möjlig förekomst av trikiner, som kunna framkalla en farlig sjukdom. Trikinhaltigt fläsk och nötkreaturskött, behäftat med dynt, som kan giva upphov till en viss sorts binnikemask, bör förstöras. Sill, strömming och lax äro ej farliga att förtära även i okokt tillstånd.

En god och billig föda erhålles genom sill och potatis, gröt, bröd och grynmat, bönor och ärtor, fläsk, mjölk, margarin och socker. På grund av sin halt av vitaminer har smör ett avgjort företräde framför margarin särskilt som föda åt barn. Dyra födoämnen äro kött och ägg. Spenat, kålsorter och grönsallad äro av stort värde särskilt genom rikedom på vitaminer. Om de kokas, bör spadet, som innehåller värdefulla salter, medfölja rätten. Starkt saltad och starkt kryddad mat verkar ogynnsamt på många känsliga matsmältningsorgan.

Föräldrar göra sina barn en stor tjänst genom att lära dem att iakttaga ett städat bordsskick, vari ingår ett stillsamt och ordentligt uppförande med en god hållning och ett tilltalande sätt att äta utan att stoppa kniven i munnen.

En fördelaktig inverkan på matsmältningen åstadkommes, genom att maten serveras snyggt, och att omsorg nedlägges på dukning, servis m.m. Människan har vidare behov av en viss omväxling av födan, där äggvita, kolhydrat och fett böra ingå i lämpliga mängder.

ur "Vårt hems läkarebok" år 1926

Klippböckernas upphovsman

I forskarföreningens ägo finns ett 40-tal pärmar med klipp ur i första hand NSD. Originalen finns numera i föreningens arkiv, som har plats i kommunens dito, eftersom materialet scannats och finns digitalt.

Den man som klippt och klistrat var typograf vid NSD och dessutom son till en av tidningens grundare. Hans namn var Hilding Jakobsson och fadern, Isak Anton, gick under benämningen "Latin-Jakob".

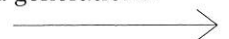
Isak Anton (I. A.) var snickare och kom till Boden 1898 i samband med byggandet av järnvägen. Han var med vid uppförandet av järnvägsbyggnader vid Bodens Central och använde sin fritid till att cykla runt i bygden och agitera för socialdemokratin. Påskafton 1917 höll socialdemokraterna extrakongress i Boden. Då "sprängdes" partiet och de Branting-trogna, falangen som bl.a. Isak Anton tillhörde, utvisades. De utvisade samlades då på Centralkaféet vid Pumpstorget där de beslöt att starta partiet igen och starta en egen tidning. Det blev "Lilla Norrländskan" som senare bytte namn till Norrländska Socialdemokraten. I. A. blev tidningens chefredaktör åren 1918–1940 och styrelseledamot 1918–1964. Norrländskan kom att bli något av en familjeangelägenhet för familjen Jakobsson, bl.a. fick de två typografilärlingarna som anställdes bo hemma i deras sal. Alla familjemedlemmar blev på ett eller annat sätt engagerade med tidningen. Så småningom blev sonen Hilding typograf och kom att stanna hela sitt yrkesverksamma liv på tidningen. Även andra ättlingar till I. A. och hans Märta kom att bli trogna NSD-medarbetare.

"Latin-Jakob" fick sitt smeknamn både för att han genom sitt intresse för växter lärde sig deras latinska namn och för att han hjälpte människor med skrivelser till myndigheter. Han var aktiv politiker, bl.a. som ordförande i kommunalnämnden innan Boden blev stad, som ordförande i fattigvårdsstyrelsen (kontorets expedition var i hemmet) och landstingspolitiker.

"Latin-Jakob" var en kändis i Boden, lätt igenkänd med sin resning och yviga vita mustasch. Han kom att bli 98 ½ år. Sonen Hilding hade en blygsammare framtoning och ville bl.a. att det åtminstone under hans livstid inte skulle bli känt att han var upphovsmannen till de ovan nämnda klippböckerna.

Källor: Artiklar i NSD av Jan Bergsten resp. Lena Eriksson

Här intill finns Hildings antavla i fyra generationer

Isak Anton Jakobsson "Latin-Jakob"

2 "LatinJakob" Isak A Jakobsson f. 1868-07-07 Holmsta Helgums fs (Y) d. 1967-02-04 Boden Överlule fs (BD) Gårdsägare, snickare, g. 1901-08-29	4 Jacob Johansson f. 1836-02-15 Ärtrik Helgums fs (Y) d. 1896-12-18 Holmsta Helgums fs (Y) Torpare —g. 1860-05-27	8 Johan Jacobsson f. 1795-05-27 Holmstrand, Helgums fs (Y) d. 1845-01-28 Ärtrik, Helgums fs (Y) Torpare —g. ca 1835 Greta Olofsdotter f. 1809-09-20 Ärtrik, Helgums fs (Y) d. 1884-01-13 Ärtrik, Helgums fs (Y)	16 Jacob Olsson f. 1754-07-10 Nösse, Långsele fs (Y) d. 1831-02-12 Holmstrand, Helgums fs —g. 1793-06-16 17 Brita Johansdotter f. 1772-01-31 Holmstrand, Helgums fs d. 1851-02-12 Holmstrand, Helgums fs 9 Olof Isacsson f. 1774-01-15 Ärtrik, Helgums fs (Y) d. 1853-02-20 Ärtrik, Helgums fs (Y) —g. 1808 19 Gertrud Michelsdotter f. 1781-08-12 Ärtrik, Helgums fs (Y) d. 1853-01-20 Ärtrik, Helgums fs (Y)
1 Abraham Hilding Jakobsson f. 1905-05-16 Boden Överlule fs (BD) d. 1999-03-13 Boden Överlule fs (BD) Typograf	5 Sara Maria Persdotter f. 1834-02-11 Öster Granvåg Sollefte fs (Y) d. 1893-02-12 Holmsta Helgums fs (Y)	10 Per Persson Granholm f. 1806-01-25 Bruket, Sollefte fs (Y) d. 1856-09-23 Öster Granvåg, Sollefte fs (Y) Torpare —g. 1832-10-24 Stina Sara Hasselblad f. 1807-12-18 Gransjö, Helgums fs (Y) d. före 1852 Öster Granvåg, Sollefte fs (Y)	20 Per Israelsson f. 1773-09-30 Härlekan, Överlänns fs d. 1829-12-26 Bruket, Sollefte fs (Y) —g. 1800-03-09 21 Maria Ivarsdotter f. 1774-02-26 Månggrav, Multrå fs (Y) d. 1808-08-26 Bruket, Sollefte fs (Y) 11 okänd f. d. —g. 23 Sara Bergström f. 1780-01-10 Gransjö, Helgums fs (Y) d. 1863-05-21 Västby, Helgum fs (Y)
3 Märta Greta Edlund f. 1876-07-03 Holmsta Helgums fs (Y) d. 1966-01-24 Boden Överlule fs (BD) g. 1901-08-29	6 Abraham Edlund f. 1838-04-16 Ödsgården Edsele fs (Y) d. 1899-09-04 Holmsta Helgums fs (Y) Skräddare, nybyggare —g. 1866-12-04 Stina Dorothea Riklund f. 1841-11-21 Helgum Helgums fs (Y) d. 1927-02-02 Holmsta Helgums fs (Y)	7 Olof Edlund f. 1802-08-09 Ödsgården, Edsele fs (Y) d. 1884-10-26 Holmsta, Helgums fs (Y) Bonde, nybyggare —g. 1832-11-18 Märta Abramsdotter f. 1805-06-23 Åhs, Edsele fs (Y) d. 1875-02-07 Holmsta, Helgums fs (Y) Pehr Jönsson Riklund f. 1813-04-16 Gersjö, Edsele fs (Y) d. 1850-07-28 Forssa, Långsele fs (Y) Torpare —g. 1835-10-20 Greta Lisa Nilsdotter f. 1807-10-14 Ärtrik, Helgums fs (Y) d. 1888-10-25 Forssa, Långsele fs (Y)	12 Jon Jonsson f. 1761-05-21 Ödsgården, Edsele fs (Y) d. 1848-01-14 Ödsgården, Edsele fs (Y) —g. 1794-01-16 25 Lisa Olofsdotter f. 1769-06-26 Mo, Helgums fs (Y) d. 1849-07-13 Ödsgården, Edsele fs (Y) 13 Abram Jönsson f. 1765-09-06 Åhs, Edsele fs (Y) d. 1823-08-27 Åhs, Edsele fs (Y) —g. 1798-04-15 27 Anna Larsdotter f. 1778-10-23 Västby, Helgums fs (Y) d. 1853-10-18 Åhs, Edsele fs (Y) 14 Jöns Persson f. 1790-09-16 Åhs, Edsele fs (Y) d. —g. 1812 29 Ingeborg Jonsdotter f. 1792-11-24 Kullsta, Ragunda fs (Y) d. 15 Nils Isacsson f. 1778-03-20 Ärtrik, Helgums fs (Y) d. 1834-01-21 Ärtrik, Helgums fs (Y) —g. 1807-08-16 31 Ingrid Nilsdotter f. 1789-08-06 Ärtrik, Helgums fs (Y) d. 1862-02-06 Ärtrik, Helgums fs (Y)

Pava Lars Tuorda 1847-12-25 - 1911-04-04

A. E. Nordenskiöld förberedde 1883 en expedition för att utforska om Grönland var helt istäckt eller inte, samt om inlandsisens beskaffenhet. Två av expeditionens medlemmar var Jokkmokkslapparna Pava Lars Tuorda och grannen Anders Rassa. Båda var kända för sin uthållighet på skidor. Efter att expeditionen hade färdats i 30 dagar över isen började proviant och krafter sina. Expeditionen beslöt att vända, men innan hemfärden ville Nordenskiöld ändå göra en sista forkningsframstöt. Uppgiften var att om möjligt åka till isens rand.

När de återvände hade de åkt 460 km på 57 timmar. En imponerande prestation, som dock många tvivlade på när expeditionen kom tillbaka till Sverige. Detta skulle bevisas året efteråt, när Nordenskiöldsloppet genomfördes, för att bevisa att sanningshalten i berättelsen.

Pava Lars Tuorda och Anders Rassa fick medaljer av konungen för sina bedrifter vid en ceremoni i kyrkan i Jokkmokk.

"Inne i fjorden vid Kangerdluarsuk midt emot den lilla eudialyt-ön i botten af fjorden, kom nämligen en, hufvudsakligast med qvinnor lastad umiak till oss." Vid hemkomsten hade Pava Lars med sig en pärlkrage gjord av ben. Pärlkragen hade hans blivande fru på sig när de gifte sig året därpå. Denna använde även min mormor när hon gifte sig. Pärlkragen finns nu i Jokkmokk på Ajtte museum.

Pärlkragen fotat av mig själv. Pärlorna är handgjorda av valrossben, narvalsben och sälben.

Pärlorna är handgjorda, lite ojämna och färgnyanserna sammansatta på ett estetiskt sätt som jag uppfattar.

Skidfrämjandet (bildat 1892), sedermera Friluftsförbundet, använder idag en skidande lapp i sin logotyp. Skidfrämjandet reste en minnessten över graven 1933 på Jokkmokks 1:a gamla kyrkogård som tack till lapparna för att de infört skidåkningen och för att, som det skrevs i Skidfrämjandets allmänna tillägg för resningen av minnesstenen "erinra om den tacksamhetsskuld som svenska skidlöpare hava till sina lappska bröder".

Detta är en liten del av min mormors fars leverne.

Börje Öberg/medlem nr 763 BÖFF

En veteran

(1902 i oktober)

I dag lördag fyller f.d. korpralen vid Norrbottens regemente Lars Gustaf Ruth i Heden, Öfver-Luleå 87 år, skrifver en meddelare till Kuriren. Åttiosjuåringen, som med anledning häraf fick ett litet besök, befann sig i högönsklig välmåga. Med stor noggrannhet omtalade han, att kyrkboken visserligen uppgaf hans födelse till den 25 nov., men i pärmen till sin moders psalmbok stod af henne skrifvet, att han föddes den 25 okt. 1815. Dessliques hade modern flere gånger muntligen sagt detsamma.

Den gamle berättade vidare att han vid 25 års ålder ingick som soldat vid dåvarande Norrbottens fältjägarrekår. Hans tjänstetid vid fältjägarna och sedermera Norrb. regemente blef 25 ½ år. Mer än en gång blef han "föräten" af den då stående krigsmanskosten fläsk och ärter, som lagenligt serverades 7 gånger i veckan. Med stor hänförelse prisade han kapten Ström, sedermera öfverste, samt kaptenerna Lagerberg och Clementeoff för deras humanitet och omsorg om manskapet.

Sedan den gamle 1879 blifvit änkring har han bott hos

sin måg uppe å Heden. På grund af sin höga ålder behåller han en bland de största pensionerna ur Vadstena krigsmannahuskassa, nämligen 72 kr. I sanning ej mycket.

Nu på gamla dar sysslar "gubben Ruth", som han vanligen kallas, med att tillvärka fisktinor, i hvilken konst han är oupphunnen som mästare. I förening med pensionen bereder han sig härigenom en nödtorftig bärning.

Den som sett och träffat den gråhårige, reslige krigsmannen, igenkänner genast soldaten. Trots sina 87 år skulle han med sin hållning och sitt uppträdande göra halt och front för hvilken general som helst, och det utan klander. Alla sina själsförmögenheter har han fortfarande i behåll. Vid besöket bad den gamle knekten, att han ej smakat sprit eller kaffe på många år. Till sist omtalade han, att det underliga skett med honom på "gammaldagarna", att han fotograferat sig för första gången den 6 okt. detta år. Blifve lefnadsaftonen ljus för den gamle fosterlandsförsvararen!

Nya medlemmar

Vi hälsar följande nya medlemmar välkomna i föreningen

				medl.nr.
Robert Jansson	Grepvägen 4	961 42 Boden	0921 - 138 60	851
Clary Lundberg	Notträsk 22	961 91 Boden	0921 - 34 01 31	852
Berit Lindström	Pärlstigen 5	961 46 Boden	0921 - 652 71	853
Anna-Lisa Inglén	Trånga gatan 40 C	961 50 Boden	070 - 361 76 00	854
Aina Engström	Hornsgatan 7	961 33 Boden	0921 - 164 69	855
Sven-Erik Nilsson	Hornsgatan 7	961 33 Boden	0921 - 164 69	856
Ulf Lindström	Hedsvedjevägen 32	961 44 Boden	0921 - 657 00	857
Margareta Lagerlöf	Degerbäckens By 84	961 95 Boden	073 - 839 38 25	858
Carin Lundell-Hermansson	Rödbetsvägen 8	961 47 Boden	070 -3 07 58 78	859
samt "nygamla" medlemmen				
Kajsa Norman	Hjortronvägen 67	196 35 Kungsängen	08- 58 165 293	513

Adressändringar

Stig Andersson	Kvarngatan 1 B	961 34 Boden	0921 - 654 15	408
Birgitta Olsson	Drottninggatan 54	961 76 Boden	070 - 282 26 65	460
Britt-Inger Åhl				689
Gunnar Hansson	Björknäsvägen 10	961 64 Boden	0921 - 133 43	758
Tommy Stenberg	Kusträsk 60	961 98 Boden	0921 - 630 88	809
Ingrid Carlström	Sergeantgatan 10 G	961 77 Boden	070 - 585 74 25	810

TACK

Kerstin Andersson	Boden
Stig Andersson	Boden
Eliud Carlsson	Boden
Göran Ekebjär	Falun
Valborg Eriksson	Boden
Eila och Björn Fredriksson	Boden
Kristina Hagberg	Boden
Margareta Hedman	Boden
Tyra Henriksson	Boden
Lennart Isaksson	Boden
Rune Johansson	Boden
Susann Larsson	Boden
Birgitta Olsson	Boden
Eva Pettersson	Boden
Carina Schylander	Boden
Ingrid Schödin	Timrå
Anita Sjöqvist	Boden
Mikael Snell	Boden
Anna Stenberg	Halmstad
Coop Forum	Boden

samt till de som gett bidrag i Internet/mikrokort-sparbössan.

BÖFF

gratulerar dessa medlemmar
som fyllt jämna år under det
andra kvartalet år 2011

Bror Ogestad	Nora
Kjell Nilsson	Gustavsberg
Kåre Andersson	Boden
Lars-Erik Olsson	Boden
Lennart Rönnlund	Gammelstad
Rickard Pahlsson	Nikkala

Begränsad eftersändning
Vid definitiv eftersändning
retur med den nya adressen till:

Boden Överluleå
ForskarFörening
Boden-ANAN
Idrottsgatan 2 D
961 64 Boden

B Föreningsbrev

Vem är detta!

Kontakta Eila Fredriksson 0921-653 15 om du vet svaren!

Fotograf: H. Tegström & Co Luleå 1908

Fotograf: Fia Kaarle Älvsbyn

Fotograf: J. E. Harnesk Boden

Fotograf: Elina Nelander Piteå